

EDSÖRESAK, f. 5. eller **EDSÖREMÅL**, n. 5. Rättegångsmål, som handlar om edsöresbrott.

EDSÖRESBROTT, n. 5. 1) (i äldre tider) Brott emot den allmänna frid, som konungen i sin konungaed tillförsäkrade alla sina undersåter. — 2) (i närvarande tid) Svår öfverträdelse af kyrko- och rättegångsfrid, våld med ord eller gerning emot riksdagsman, eller rikets ständers fullmäktige i banken och riksgäldskontoret, deras revisorer, sekreterare och kanslipersonal, ävensom ledamöterna i berednings-, taxerings- och pröfningskomitéer.

EDSÖRESLAG, m. 2. (gam.) Lag, stadga om edsöresbrott.

EDUCERA, v. a. 1. Uppfostra.

EDUCT, edückt, m. 5. (kem.) Ämne, utdraget ur ett växt- eller djurämne, hvori det förut fanns färdigt, och ur hvilket det blott blifvit afskildt.

EDUKATION, --- tshón, f. 3. 1) Uppfostran. — 2) Lefnadsvett.

EDULCORATION, ---- tshón, f. 3. Se *Utvättning*.

EDULCORERA, v. a. 1. Se *Utvätta*.

EFEMER, efemär, a. 2. (från grekiskan) 1) Som varar blott en dag. — 2) Af ganska kort varaktighet, hastigt öfvergående, högst flyktig. — S. f. 3. Se *Dagslåda*. [Ephemer.]

EFEMERIDER, --- rídr, pl. 3. 1) Dagbok, diarium. — 2) Historisk dagbok. — 3) Anteckningar öfver väderleken för hvar dag. — 4) Astronomiska tabeller, hvori solens, månens och planeternas ställningar jemte öfriga märkliga företeelser på himmelen äro för hvar dag på förhand beräknade och upptecknade. — 5) Benämning på åtskilliga fortgående periodiska skrifter. [Ephemer.]

EFFEKT, äffä'ckt, m. 5. 1) Verkan. *Stryket, han fick, gjorde god e. på honom*. — *Syn*. Se *Verkan*. — 2) Frambringande af verkan, af intryck på människors sinnen. *Göra, söka e. Brukas ofta i litterär mening, t. ex.: Poetisk, scenisk, dramatisk e.; denna scen, situation har mycken e. Inlägga mycken e. i ett tal, en scen, en teaterpjäs. Söka blott tom e.* — *Syn*. Se *Intryck*. — *Effekter*, m. pl. Lösörepersedlar, varupersedlar. Brukas mest i affärspråk och administrativ stil samt någon gång i dagligt tal. — *Syn*. Saker, Persedlar, Varor. [Effect.]

EFFEKTIV, äffä'ctí'v, a. 2. Verklig. [Effectif.]

EFFEKTIVT, äffä'ctí'vt, adv. I sjelfva verket. [Effectift.]

EFFEKTSÖKERI, n. 3. (litter. o. est.) Bemödande att, på bekostnad af sammanhang och natursanning, frambringa effekt (bem. 2).

EFFEKTUERA, äffä'ctuëra, v. a. 1. Verkställa, utföra. [Effect —.]

EFFIGIE, äffí'gie. *In e.*, latinskt uttryck, som betyder: i afbild. *Hänga, bränna någon in e.*, bilden af någon.

EFFLORESCERA, äffloräscëra, v. n. 1. (kem.) Säges om salter, då de, ofvanpå saltlösningen, högt öfver kanterna af de kärl, hvori de förvaras, anskjuta i form af greniga utväxter. — *Efflorescerande*, n. 4. o. *Efflorescering*, f. 2.

EFSSING, äffssínng, m. 2. *E-ar* kallas de öfverblifna ändarna af varpen till en väf, som fränklippas, sedan den blifvit utväfd. Benämnes i fabrikspråket *Drum*.

EFTER, äfftr, prep. 1) Bakom, bakefter. Brukas både i fråga om hvila och rörelse. *Gå*

allt e. någon. Draga något e. sig. Han hade betjenten e. sig. Komma, följa långt e. någon. De ligga e. hvarandra. Stänga dörren e. sig, sedan man öppnat den och gått in. — 2) (om tid) Sedan. *E. denna tid. Strax e. måltiden, middagen, maten. E. sex månader,* sedan sex månader förflidit. *Dagen e. denna händelse. Inom åtta dar e. hans afresa. Alla autorer e. honom och hans tid. E. slutadt arbete. Två gånger e. hvarandra. Lefva e. någon.* — *Efter* betecknar för öfrigt: 3) Ordning, rang. *Den andre näst e. kaptanen. Näst e. grefvinnan C. är hon den vackraste.* — 4) Enlighet, öfverensstämmelse. *E. min mening. E. din vilja. Gör häri e. behag. Det är e. hans vana. Allt e. omständigheterna. E. vanligheten. E. tidens skick. E. behof. Jag har gjort e. er befallning. E. hvad jag hör, ser, såsom jag &c. Jag berättar e. hvad jag hört. E. hvad jag tror, såsom jag tror. All döma e. hans ord, att sluta af &c. E. hans utsago, vittnesmål, är den tilltalade oskyldig. E. hvad ni säger mig, är han en elak meniska. E. hvad det såges, lärar han hafva rymt. Sjunga e. noter. Måla e. naturen. Dansa e. musik. e. forlepiano. Klippa till e. mönster. Rätta, föga sig e. ens vilja, nycker. Göra e. befallning. Det ordet deklineras, konjugeras e. 1, 2 deklinationen, konjugationen. — *Syn*. Se *Enligt*. — 5) Förhållande, proportion. *Betala någon e. arbetet. Löna någon e. förtjenst. E. 6 procent. E. för-mågan, inkomsten. E. hvad tid och omständigheter tillåta. — *Syn*. I mån af, I proportion, förhållande af, Allt efter, Allt efter som. — 6) Åtrå, begär, bemödande att vinna något. *Åtrå, begär e. Begär e. ära, rikedomar. Begärlig, lysten, fiken e. beröm. — 7) Verkan, följd. Bära märke e. ett slag. — 8) Förföljande. Jagt e. björnar. Springa, sätta e. någon. — 9) Orsak. Brukas så endast i frågor, efter pron. rel. *Hvad. Hvad gråter ni e.?* för hvad, för hvilken orsak? *Hvad dröjer ni e.?* *Hvad står du der och hänger e.?* — 10) *E. förekommer i förbindelse med en mängd verber, och har då, utom förestående bemärkelser, äfven några andra, t. ex.: sökande, letande, hämning, m. fl. Sålunda: Söka, leta, spana e. någon. Forska e. något. Gå e. (tonvigt på e.) någon, något, gå att hämta &c.; (men Gå e. någon (med tonvigt på gå), betyder: gå bakefter någon). Sända, skicka e. (tonvigt på e.) någon, något, genom bud hämta. Fara e. (tonvigt på e.) någon, något, fara att hämta &c. Fråga e. någon, något, fråga, för att göra sig underrättad, hvar någon, något är, befinnes; (men Fråga e., med tonvigt på e., betyder: bekymra sig om). Hafva ondt e. penningar, hafva brist på penningar. Hafva godt e. (om) något, hafva öfverflöd derpå. Luta sig e. något, luta sig, för att upptaga något. — För många af dessa sammanställningar bildar ordet sammansatta verber, t. ex.: Efterfika, Efterfölja, Eftersöka, Eftersända, Efterfråga, m. fl., och hänvisas för öfrigt dels till dessa, dels till de enkla verber, som konstrueras med *Efter*. — 11) *Allt efter*, se under *Allt*, adv. — *Adv.* Efter den tiden, händelsen. *Kort e., litet e.*, en kort tid derefter. *Strax e. hände, att . . . Året e. dog han. Komma, blifva e.*, ej hinna med. *Han blef långt e.* — *Syn*. Der- efter, Efteråt. — *Konj.* 1) (i hvardagspråket) Eftersom, Emedan. *E. du har så godt om penningar, så gif mig litet med.* — *Syn*. Se *Emedan*. — 2) *E. all* brukas med efterföljande verb****